

LAPIN KULLANKAIVAJAIN LIITTO Ry

Toimintakertomus vuodelta 2015

Yleistä

Liiton toiminnan kehittämisessä on noudatettu Toimintasuunnitelmaa 2015.

Kullankaivua on pyritty kehittämään ympäristövastuullisena elinkeinona ja harrastuksena. Kullankaivun toimintaedellytykset on pyritty turvaamaan ilman kohtuuttomia lainsäädännöllisiä tai käytännön esteitä.

Vaikuttamalla yhteiskunnalliseen mielipiteen muodostumiseen, jakamalla asiallista informaatiota, ja liiton jäsenyyden kautta tarjottujen jäsenetujen kautta aloituskynnystä madaltamalla on haluttu taata kaikille kullankaivuperinteestä ja –ammattista kiinnostuneille ihmisille mahdollisuus löytää oma polkunsä kultamaille nyt ja tulevaisuudessa.

Edunvalvonta

Liitto toimi kaikkien kullankaivajaryhmien etujärjestönä riippumatta kaivumenetelmästä, kaivualueesta tai toiminnan luonteesta.

Jäsenistön edut pyrittiin turvaamaan sekä kullankaivun että siihen liittyvien tukitoimintojen, kuten liikkumisen ja asumisen osalta.

Lainsäädäntöä, viranomaisohjeistuksia, suunnitelmia ja näiden käytännön soveltamista on seurattu aktiivisesti, ja reagoitu nopeasti ja rakentavasti kullankaivun edellytyksiin vaikuttaviin muutoksiin.

Liitto on pyrkinyt edunvalvontatoimikunnan koordinoimana luotaamaan yhteiskunnan asenteita kullankaivua ja kultaperinnettä kohtaan, sekä muokkaamaan niitä jatkuvuudelle myönteiseen suuntaan. Tässä työssä on käytetty hyväksi olemassa olevia kontakteja poliittisiin päätöksentekijöihin ja virkamiehiin, ja pyritty aktiivisesti luomaan uusia kontakteja.

Uuteen kaivoslakiin muotoutuvia hallintokäytäntöjä on seurattu tarkasti, ja jäsenistöä on avustettu mm. kohtuuttomien valitusprosessien kohdalla. Jäsenistölle tarjottiin asiantuntija-apua ja neuvontaa lausuntojen ja konsultointien muodossa muissakin kullankaivun hallinnointiin liittyvissä ongelmatapauksissa.

Havaituista lain muutostarpeista on lausuttu kaivosviranomaiselle sekä päättävälle tahoille.

Kaivoslain kokonaisuudistukselle on nähty selkeitä tarpeita valtionhallinnossa. Kaivoslain kokonaisuudistus etenee hitaasti.

Ministeri Olli Rehnin myötävaikutuksella osaa keskeisesti kullankaivua koskevia kaivoslain säädöksiä lähdettiin uudistamaan pikaisesti. Liitto tarjosi asiantuntija-apua näiden säädösmuutosten kristallisoimiseksi.

Uudessa kaivoslaissa saamansa erityisen valitusoikeuden myötä Saamelaiskäräjät on edelleen valittanut lukuisista kullanhuuhtontaan liittyvistä viranomaispäätöksistä pääosin samansisältöisin sarjavalituksin.

Osa kaivosviranomaisen lupapäätöksistä on toisella kierroksella Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa.

Liitto on tukenut jäsenistöään valitusvastineiden valmistelussa.

Saamelaiskäräjien valitusten ja kolmen vuoden lupasyklin aiheuttaman 120 lupahakemuksen ruuhkautumisen johdosta liitto kirjelmöi asiasta työ- ja elinkeinoministeriöön sekä Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Perinteisiin viranomaiskatselmuksiin eri kaivualueilla osallistuttiin kutsujen mukaisesti.

Uusien vesi- ja ympäristölakien soveltamisessa KHO linjasi, että tarkasti säänneltyä ja pienimuotoisena kullankaivu ei heikennä saamelaisten oikeutta harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan. Liiton edunvalvonta antoi KHO:n käsittelyssä olleissa neljässä tapauksessa asiantuntija-apua jäsenilleen valitusvastineiden tekemisessä.

Liiton edunvalvonta on seurannut toimenpiteitä lakien soveltamisessa, ja pyrkinyt vaikuttamaan vastuiden pysyttämiseen toiminnan jatkamisen mahdollistavalla kohtuullisella tasolla.

Metsähallituksen, Tukesin, Ympäristöministeriön ja ELY-keskuksen välinen Lemmenjoen alueen koneellisen kullankaivun alasajoa ennakoiva jälkihoito. Kuluneella toimikaudella viranomaistahot tekivät aiheeseen liittyen maksullisen tarkastuskierroksen alueella. Liiton edustajat olivat osallisina tarkastuskierroksella.

Liiton edustajisto kävi tapaamassa Metsähallituksen uutta pääjohtaja Esa Härmälää, Saamelaiskäräjien edustajistoa, Metsähallituksen kullankaivualueiden henkilöstöä sekä Lapin kansanedustajia.

Lisäksi käytiin epämuodollisempia yhteistyötapaamisia eri sidosryhmien kanssa.

Inarin kunnan uuden kunnanjohtajan kanssa käytiin rakentava ja hyvähenkinen ajankohtaispalaveri kullankaivun tilanteesta ja haasteista Inarin Lapissa.

Liitto käynnisti yhteistoiminnan valmistellakseen maailman kullanhuuhdontajärjestö WGA:n Suomen edustuksen, Kullanhuuhdonnan SM-kilpailujen ja vuoden 2019 Kullanhuuhdonnan MM-kilpailujen vastuiden siirtämiseksi Lapin Kullankaivajain Liiton nimiin.

Uusille kansanedustajille lähetettiin rautaisannos kullankaivun käytännön ongelmista ja liiton esityksistä näiden ongelmien poistamiseksi.

Liitto oli tehnyt kullankaivun jatkuvuutta koskevan esityksen keväällä 2015 eduskuntavaalien jälkeen valittavan hallituksen hallitusohjelmaan.

Jäsenistö

Liiton jäsenmäärä on ollut edelleen kasvussa ja vuosittain yhdistyksestä eroavien tai maksamattomien jäsenmaksujen johdosta erotettavien jäsenten määrä on pysynyt aiempien vuosien tasolla.

Vuonna 2015 yhdistykseen liittyi 356 uutta jäsentä.

Liiton hallitus päätti pyrkiä aktivoimaan jäseniä hakeutumaan yhdistyksen varsinaisiksi jäseniksi mm. liiton painoarvon lisäämiseksi viranomaisneuvotteluissa.

	2015	2014	Muutos
Varsinaiset jäsenet	347	358	-11
<u>Kannattajajäsenet</u>	3500	3358	<u>142</u>
Yhteensä	3847	3716	131

Kunniajäseniä

10

10

+ 0

Liiton rahastonhoitaja on hoitanut jäsenrekisterin ja jäsenmaksuseurannan ylläpidon.

Jäsenpalvelut

Toiminnanjohtaja kulki kaivukaudella aktiivisesti eri kulta-alueilla ja ohjasi, neuvoi ja opasti jäsenistöä käytännön kullankaivuun liittyvissä asioissa.

Liiton kotisivujen keskustelupalsta on muotoutunut foorumiksi, jossa kaivajat jakavat mielipiteitään ja tietojaan kullankaivuun liittyvistä asioista.

Osana kotisivu-uudistusta ja tiedottamisen kehittämistä liitto aukaisi omat Facebook-sivut liitolle ja Kullankaivajien naiskalenterille siellä jo vuosia olleen LKL:n Mieskalenterin lisäksi.

Liiton jäsenistön vapaassa käytössä olleet valtaukset olivat erittäin suosittuja ja kaivutoiminta alueilla oli aktiivista, asiallista ja kultaa tuottavaa.

Alueilla toimi yhteensä arviolta 600 – 1100 yhdistyksen jäsentä.

Liiton hallinnassa jäsenistön käytössä olivat jäsenistön kaivumahdollisuuden varamistamiseksi Ivalojoen-Laanilan alueella valtaukset Elsaajalla ja Lato-ajalla. Lemmenjoen jäsenetu-alueista oli Kotaoja käytössä, kaivualue Karuojalla vanheni heti alkukesästä, kuten myös kaivualue Lato-ajallakin.

Liitto vuokrasi Tankavaarn Kultakylältä Aurum-valtauksen jäsenistön kaivumahdollisuudet turvatakseen.

Liitto omistaa lisäksi 'Isolan kaivos'-kaivospiirin Lemmenjoen Miessijoella. 'Isolan kaivokselle' on myönnetty vuokrakaivuoikeus hakemuksien perusteella.

Liitto järjesti 30.1. – 1.2.2015 perinteisen talvitapahtuman, seminaariristeilyn Tukholmaan.

Seminaariohjelmassa pääteemana oli: Tiedettä vai taikuutta – kultaa geofysiikan keinoin.

Seminaariin osallistui n. 260 henkeä. Järjestelyistä vastasivat puheenjohtajana Antti Peronius ja matkanjohtajana Heli Rapakko.

M/s Mariellan auditoriossa järjestetyssä avausseminaarissa käsiteltiin kullankaivuun kohdistettua valitusrumbaa.

Liiton pikkujoulut vietettiin 5. – 7.12.2015 Tankavaaran Kultakylässä Sodankylässä. Pikkujoulujen yhteydessä tehtiin kaivosekskursio Kevitsan kaivokselle Sodankylään.

Pikkujouluihin osallistui n. 60 jäsentä.

Prospäkkäri ja kotisivut

Sisäinen tiedottaminen on tapahtunut jäsenlehti 'Prospäkkäri' ja yhdistyksen kotisivujen välityksellä. Prospäkkäri ilmestyi 4 kertaa.

Prospäkkäri-lehden vastaavana päätoimittajana toimi Kai J. Rantanen ja taitosta vastasi Liisa Hertell LH Viestinnästä. Painopaikkana oli Tammerprint Oy numeroiden 1 – 3 / 15 osalta, ja lehden 4 / 15 osalta Hämeen kirjapaino Oy.

Lehden toimitus kiittää kaikkia lukuisia lehden toimittamiseen osallistuneita ja siinä avustaneita.

Prospäkkäriin kuluja on osin katettu ilmoitusmyynnillä.

Jäsenlehteä on käytetty eri viranomaisten tiedotuskanavana jäsenistölle sekä osaltaan myös ulkoiseen tiedottamiseen ja jäsenhankintaan.

Liiton internet-sivusto toimii merkittävimppänä jäsenhankintakanavana ja ulkoisena tiedonjakokanavana.

Toimenpiteitä sen uudistamiseksi entistä paremmin jäsenistölle suunnattuna viestimenä jatkettiin yhteistyössä Innokaltio Ay:n Tero Riskilän ja Samuli Jomppasen kanssa. Liiton puolelta kehitystyötä koordinoivat Hannu Viranto ja Hannu Raja. Uusitut kotisivut avattiin 8.9.2015.

Kotisivujen ylläpidosta on vastannut Hannu Raja.

Internet-sivuston päätoimittajana on toiminut Hannu Raja.

Muu tiedotus ja sidosryhmäyhteistyö

Liitto tarjosi tiedotusvälineille totuudenmukaista ja kaivutoiminnan edellytyksiä tukevia lehdistötiedotteita sekä muuta aineistoa. Tarjottu aineisto johti useiden kullankaivulle myönteisten artikkelien julkaisemiseen.

Yhteistyössä Törmä-Ärrälä Oy:n kanssa toteutettiin Kullankaivajien Naiskalenteri 2016-projekti, jonka lopputuloksena syntynyttä naiskalenteria myytiin edunvalvontatyön rahoittamiseksi sekä jaettiin kaikille kansanedustajille saatekirjeellä kullankaivutietoisuuden lisäämiseksi.

Liitto osallistui Golden Geopark of Laplandin kehittämiseen. Liiton edustajana hankkeen johtoryhmässä toimi Antti Peronius ja Hannu Viranto hänen varajäsenenään. Inarin kunnanhallitus päätti olla sitoutumatta hankeen kehitykseen rahallisesti.

Muu toiminta

Vesistövaikutusten yhteistarkkailu toteutettiin liiton organisoimana Lapin ely-keskuksen hyväksymän ohjelman mukaisesti erillisinä tarkkailuohjelmina Ivalojoen-Sotajoen ja Lemmenjoen vesistöalueilla.

Lapin ely-keskuksen vaatimuksesta vuosiraportointi on tilattu ulkopuoliselta konsultilta, joka oli Pöyry Oy.

Tarkkailuohjelmien kustannukset on laskutettu niiltä ympäristölupavelvollisilta, joiden toimintaan tarkkailu on kohdistunut.

Liitto järjesti Kullankaivajain Mestaruuskilpailut Sodankylän Tankavaarassa SM-kisojen yhteydessä. Kisapäällikkönä toimi Esko Orava. Tärkeänä edellytyksenä kisojen onnistumiselle oli aktiivinen talkoolaisjoukko.

Liiton kisojen järjestäminen SM-kisojen yhteydessä tuotti selviä synergia-etuja liitolle sekä organisatorisesti että järjestelykulujen osalta.

Liitto osallistui PR- ja jäsenhankintamielessä omalla osastollaan Oulun Erämessuille. Osaston vetopalvelut ostettiin Erämaan Kultra oy:lta.

Hallinto

Liiton hallituksen puheenjohtajana toimi Hannu Viranto, erityisvastuuna ulkoiset suhteet.

Varapuheenjohtajana toimi Maija Vehviläinen, erityisvastuuna Palsinperän kulkuyhteydet.

Hallituksen muina jäseninä toimivat eri vastuualueisiin painottuen: Kai J. Rantanen, sihteeri ja rahastonhoitaja; Aki Karvonen; Lemmenjoen alueen kiinteistöt ja kalusto; Hannu Raja, Ivalojoen kullankaivu-alueiden kiinteistöt ja kalusto; Ensio Kaustinen, yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja tiedottaminen; Esko Orava; kilpailutoiminnan kehittäminen.

Vuosikokous pidettiin 28.3.2015 Siidan auditoriossa, Inarin kirkonkylällä.

Kokoukseen osallistui 51 jäsentä.

Hallitus piti 11 kokousta, ja käsitteli ja valmisteli asioita aktiivisesti sähköisellä foorumilla.

Liiton osa-aikaisena toiminnanjohtajana työskenteli 1.1. – 18.6.2015 ja 20.8. – 31.12.2015 Kai J. Rantanen yhdistyksen jäsenasioita ja muita arkirutiineja pyörittäen.

Hannu Raja oli osa-aikaisena toiminnanjohtajana aktiivikaivukaudella ajanjaksolla 18.6. – 16.8.2015 kiertäen aktiivisesti eri kullankaivualueilla. Liitolla oli aktiivikaivukauden ajan vuokrattuna asuin- ja toimitilat jäsenistön kesä-aktiviteettien kannalta keskeiseltä paikalta Tankavaaran Kultakylältä.

Toimintakaudella toimivat seuraavat toimikunnat:

- risteilytoimikunta: pj Antti Peronius, Heli Rapakko
- edunvalvontatoimikunta: pj Antti Peronius, Leila Kostiainen, Ensio Kaustinen, Hannu Viranto
- kilpailutoimikunta: pj Esko Orava, Jouko Korhonen, Kauko Matilainen
- historiatoimikunta: pj Pirjo Muotkajärvi, Ilkka Ärrälä, Anne-Marie Kalla, Seppo J. Partanen
- Lemmenjoen toiminta-alueiden kehittämistoimikunta: pj Aki Karvonen, Kai J. Rantanen, Heli Rapakko
- Ivalojoen-Laanilan toiminta-alueiden kehittämistoimikunta: pj Hannu Raja, Maija Vehviläinen, Kauko Matilainen, Maire Bruun

Lisäksi perustettiin työryhmä pohtimaan PR-toiminnan kehittämistä.

Työryhmässä toimivat: Ilkka Ärrälä, Tytti Bräysy, Aki Karvonen, Hannu Raja ja Kai J. Rantanen.

Liitto osallistui Lemmenjoen kultahistoriallisen reitin suunnitteluun yhteistyössä Kultamuseon ja Metsähallituksen kanssa. Hanketta esitettiin eriytettäväksi kahdeksi erillisistä lähteistä rahoituksen saaviksi hankkeiksi. Metsähallituksen esityksen mukaisesti tutkittiin mahdollisuutta toteuttaa suunnitelmien mukaisen Kultareitin sisältöpuoli yhteistyössä Kultamuseon kanssa.

Lähtökohtana osallistumiselle oli se, että Kultareitti-hanke ei vaikeuta elävän kullankaivuperinteen harjoittamista

Historiatoimikunnan puheenjohtaja Pirjo Muotkajärvi toimi liiton edustajana projektissa.

Liitto osallistui aktiivisesti Kultaine Geopark-hankkeen toteuttamiseksi siten, että kullankaivun näkökohdat tulevat otetuiksi huomioon hankkeessa. Muidenkin toimijoiden sitouduttua tähän periaatteeseen, kaatui hanke Inarin kunnanhallituksen päätettyä olla jatkamatta hankkeen kehittämistä.

Golden Geopark of Lapland-valmisteluhankkeessa liittoa on edustanut Antti Peronius, varamiehenään Hannu Viranto.

Huomionosoitukset ja lahjoitukset

Pyrkyreitten palstan hoidosta on huolehdittu tekemällä sopimus Ivalon Taimituvan kanssa. Poisnukkuneita kultamiehiä on lisäksi muistettu mahdollisuuksien mukaan.

Seminaariristeilyllä palkittiin Vuoden kullankaivajateko-huomionosoituksella Solange Vandermoer ja Jennifer O'Connel. Perusteluina: ”Bringing Petronella back and making the Legend alive”.

Liitto lahjoitti jäsenmaksukultaa perinteisiin kohteisiin Kultapullokokisoihin, Vaskoolihihtoon ja perinteisesti tuettuihin kultakisoihin sekä jäsenhankinta- ja PR-tarkoituksiin. Kutturantien Kultakioskin peltipurkkikeräyksen rahat Palsintien kunnostukseen eivät ole päätyneet kyselyistä huolimatta liiton edelleen tuloutettavaksi.

Liiton historiikkia, Elinkautiset-korttipakkoja, Onnen hippuja-teosta, Hyvä kullanhuuhtontatapa-opasta sekä PR-tarkoituksiin hankittuja Heli Rapakon CD-levyjä on lahjoitettu yhteistyötahoille myönteisen kultamieshengen luomiseksi.

Kiinteä omaisuus

Liiton talous on ollut hyvässä kunnossa. Yhdistyksellä ei ole varsinaisia velkoja eikä vastuita. Muun toiminnan kuluja on rahoitettu osin myös ulkopuolisella rahoituksella, joka on kerätty toiminnanharjoittajilta ja jäsenlehden ilmoittajilta.

Lisäksi jäsenmaksujen yhteydessä on saatu jäsenistöltä kohdennettua vapaaehtoista jäsenmaksukolehtia, joka on käytetty sen toiminnan osa-alueen kehittämiseen, johon jäsenistö on sen osoittanut.

Tarkemmat luvut näkyvät tuloslaskelmassa ja taseessa.

Kirjanpidon on hoitanut Tilitoimisto Eija Orava.

Liitto omistaa Inarin kirkonkylässä jalasmökin, Lemmenjoen huoltolanssilla taukotuvan, Morgamin Kultahaminassa autiotupa-varastorakennuksen, Morgamin Kultalassa niliaitan, Martiniiskonpalon lentotoimipaikalla taukotuvan ja yhdessä Imailulaitoksen kanssa Jäkäläpään lentotoimipaikalla taukotuvan, kaksi saunaa Elsaajan-Palsinojan valtauksilla sekä saunan Lauttaojalla ja Rönkönojalla.

Liiton omaisuuden kunto ja arvo on pyritty pitämään turvattuina.

Liitto omistaa Kiinteistö Oy Kultakodin osakkeita 164 kpl. Tämä on 98,8 % kiinteistöosakeyhtiön koko osakekannasta.

Liiton yhtiökokousedustajina Kiinteistö Oy Kultakodin kokouksissa ovat toimineet Hannu Viranto, Ami Telilä ja Markku Arvelin.

Kultakodin kiinteistön ja tontin kuntoa ja arvoa on ylläpidetty normaalein kiinteistöhoitotoimin kiinteistöosakeyhtiön toimesta.

Liitolla on ollut vuokrattuna huoneisto Kultakodista toimitilana ja arkistuhuoneena.

Välivarastointialueet Äivihjärvellä ja Härkäselässä ovat olleet liiton jäsenten käytössä huolto- ja välivarastointikäytössä.